

Tomášovská Akadémia 31. 1. 2021

(prednáška)

Sviatosť Eucharistie a Duchovné sväté prijímanie

Žijeme v čase, keď mnohým veriacim v našej krajine nie je umožnené stretať sa na sv. omši a prijímať sviatosti zvyčajným spôsobom, tak ako boli zvyknutí v minulosti. **Kristova cirkev však nie je mŕtve, ale živé spoločenstvo veriacich** a tak sa v nej začali vynárať a viac dávať do pozornosti aj ďalšie existujúce piliere duchovného života, o ktoré sa veriaci v Cirkvi môžu opierať aj v tomto čase, tak nepriaznivom pre verejné slávenie tajomstiev našej viery. Týmito duchovnými piliermi sú:

- V prvom rade **modlitba liturgie hodín**, v ktorej sa denne zjednocuje s Kristom Cirkev po celom svete,
- **vyznávanie viery v rodinných** či pracovných podmienkach,
- **osobný život vo viere**- čítanie, či počúvanie Božieho slova prostredníctvom televíznych alebo rozhlasových prenosov a meditácia nad ním,
- **prehlbovanie života viery** osobnou modlitbou a službou blíznym.

Tomuto všetkému môže výrazne pomôcť denné zjednocovanie sa s Kristom v Eucharistii prostredníctvom duchovného prijímania, **ktoré síce nijako nemôže nahradiť sviatosťné prijímanie eucharistického Krista**, - ale ak je uskutočňované s vierou a v nenarušenej jednote so spoločenstvom Cirkvi, **môže veriacim umožniť hojné prijatie ovocia sviatosti Eucharistie.**¹

Už samotný názov „**duchovné prijímanie**“ naznačuje, že by tu malo ísť o **prijímanie duchovných Božích darov –čiže Božích milostí.**- V spoločenstve Katolíckej cirkvi je možné prijímať tieto duchovné dary od Boha dvoma spôsobmi: **sviatostným a mimo-sviatostným.**

Sviatosťný spôsob človeku vlieva alebo v ňom rozmnožuje neviditeľnú Božiu milosť **skrze účinný znak, ustanovený Kristom.**²Podmienkou k prijatiu tejto sviatosťnej milosti zo strany prijímateľa je, aby jej nekládol žiadnu prekážku.³

¹Porov. KONGREGÁCIA PRE NÁUKU VIERY, *List biskupom Katolíckej cirkvi ohľadom niektorých otázok týkajúcich sa vysluhovateľa Eucharistie*, III/4, AAS 75 (1983), s. 1007.

²(Porov. DH 1639; porov. KKC 1084)

³(Porov. DH 1606)

Pôvodcom tejto milosti je sám Kristus, ktorý, ako jediný prostredník medzi Bohom a ľuďmi, svojou smrťou a zmŕtvychvstaním sprostredkoval ľuďom všetku milosť o ktorú svojim prvým hriešnym rozhodnutím v raji prišli.⁴ Pri platne vyslúženej sviatosti teda sám Kristus garantuje, že **Boh cez ňu veriacemu svoju milosť skutočne udelil.**⁵

Mimosviatostné milosti

Cirkev však zároveň verí, že **Boh sám, pri rozdávaní svojej milosti nie je nijako obmedzovaný, ani viazaný sviatosťami.** Stačí si len **spomenúť na kajúceho lotra na kríži**, ktorému umierajúci Kristus po jeho úprimnej prosbe: „Ježišu, spomeň si na mňa, keď prídeš do svojho kráľovstva,“ (*Lk 23, 42*) prisľúbil: „Veru, hovorím ti: Dnes budeš so mnou v raji.“ (*Lk 23, 43*)Dogmatická konštitúcia *Lumen gentium* a *Katechismus Katolíckej cirkvi* nás na základe Božieho zjavenia vo viacerých článkoch uisťujú, že „Boh sa dotýka srdca človeka bezprostredne a hýbe ním priamo. Vložil do človeka túžbu po pravde a dobre a môže ju plne uspokojiť len on sám.“⁶

Pápež Klement XI. (+1721), vo svojej konštitúcii *Unigenitus Dei Filius*, proti jansenistovi Pasquierovi Quesnelovi(+1719), **odmieta tvrdenie, že mimo Cirkvi sa nedá získať žiadna milosť.**⁷**Niektoré milosti**, ktoré sú v Cirkvi bežne prijímané v spojení so sviatostným znakom, **možno za istých okolností prijať aj mimosviatostným spôsobom**, napríklad: tzv. **„krstom krvi“** alebo **„krstom túžby“**,⁸ **ale tiež vzbudením si dokonalej ľútosti nad hriechmi, spojenej s predsavzatím, čo najskôr pristúpiť k sviatosti zmierenia.**⁹**Mnohé prvky posväcovania a pravdy**, ktoré vo svojej podstate pochádzajú od Krista **možno nájsť dokonca aj mimo viditeľných hraníc Katolíckej cirkvi**, napr.:

- Písané Božie slovo(používajú ho mnohé spoločenstvá, ktoré nie sú v jednote s Katolíckou cirkvou),
- nadprirodzená viera, nádej a láska a
- iné vnútorné dary Ducha Svätého, ktoré Kristov Duch používa, ako **prostriedky spásy.**¹⁰ **Plnosť pravdy a prostriedkov spásy však Kristus zveril jedine svojim apoštolom**

⁴(Porov. *KKC 771,774*, 1983)

⁵(Porov. *KKC 1128*)

⁶(*KKC 2002*; porov. *KKC 618, 1260*; porov. *LG 8, 13*)

⁷(Porov. *DH 2429*)

⁸(porov. *KKC 1258* ; porov. *Sth. III, 66, 11*)

⁹(Porov. *DH 1677*)

¹⁰(Porov. *UR 3*; *KKC 819*, porov. *KKC 870*;porov. *LG 15*)

a ich nasledovníkom, čiže Katolíckej cirkvi, preto všetky tieto dobrá a prvky posväcovania pochádzajú od Krista, vedú k nemu a samy „podnecujú ku katolíckej jednote“.¹¹

Eucharistia a duchovné prijímanie

Veríme teda, že Boh môže ľuďom udeľovať niektoré milosti aj mimosviatostným spôsobom. K takýmto spôsobom patrí aj **duchovné prijímanie milostí**, ktoré sú za bežných okolností priamo spojené so sviatosťou Eucharistie.

Akú spojitosť má teda duchovné prijímanie so sviatosťou Eucharistie?

Tridentský koncil v Dekréte o Eucharistii, opierajúc sa o učenie sv. Tomáša Akvinského¹², ku ktorého cti je usporiadaná táto slávnostná akadémia, (☺)rozlišuje tri spôsoby prijatia sviatosti Eucharistie:

- Niektorí ju prijímu **iba sviatostne** - *sacramentaliter*, ako hriešnici;
- iní **iba duchovne** - *spiritualiter*, to sú tí, ktorí požívajú tento nebeský chlieb **len aktom túžby**, skrze živú vieru, „činnú skrze lásku (Gal 5, 6) a z neho čerpajú ovocie a úžitok;
- a tretí ju prijímajú **sviatostne a zároveň aj duchovne** – *sacramentaliter simulet spiritualiter*. Nimi sú tí, ktorí si najprv spytujú svedomie a takto sa pripravujú, aby sa mohli, oblečení do svadobného odevu, priblížiť k tomuto Božiemu stolu.¹³

Cirkev žiadnemu človeku do srdca nevidí¹⁴, preto nemôže s istotou povedať kto, ako aktuálne Eucharistiu prijíma. Predsa však každého za koho Ježiš vylial svoju krv na kríži, vyzýva, **aby bol vnímavý na vnuknutia Ducha Svätého a spolupracoval s nezaslúženou - prvou- milosťou, ktorá je na začiatku každého obrátenia, odpustenia i ospravedlivenia. - Ak človek spolupracuje s touto prvou milosťou, čiže s Božou ponukou obrátenia, odpustenia..., môže si pre seba i pre druhých zaslúžiť ďalšie milosti**, potrebné na osobné posvätenie, na rast v milosti a láske, ako aj na dosiahnutie večného života.¹⁵

¹¹(Porov. KKC 819)

¹²(porov. SThIII, 80, 1, 2)

¹³(porov. Mt 22, 11); (Porov. DH 1648)

¹⁴(DH 1534)

¹⁵(Porov. KKC 2010)

Duchovné prijímanie a účinky Eucharistie

V roku r. 1983, Kongregácia pre náuku viery v *Liste biskupom Katolíckej cirkvi ohľadom niektorých otázok týkajúcich sa vysluhovateľa Eucharistie* **odobrila prax duchovného svätého prijímania** a vyhlásila, že „**títo – duchovne prijímajúci – vedení hlbokou túžbou po sviatosti a v modlitbe spojení s celou Cirkvou prijímajú ovocie Eucharistie**. To znamená, že aj keď Eucharistiu nemajú možnosť prijať sviatostným spôsobom, predsa je možné skrze hlbokú túžbu spojenú s modlitbou a nevylučujú jednotu s Cirkvou, získať mimosviatostné, aspoň niektoré účinky Eucharistie¹⁶:

- Zjednotenie s Kristom v Eucharistii
- Oslobodenie od všedných hriechov a časných trestov
- Rozmnoženie posväcujúcej milosti
- Užšie zjednotenie so spoločenstvom Cirkvi
- Prísľub večnej jednoty s Kristom
- Duchovné prijímanie veriaceho podobne ako sviatostné: podporuje, posilňuje, napráva a vzbudzuje v ňom duchovnú radosť.

- **Pravdaže, nie všetky, pretože reálnu prítomnosť Krista v Eucharistii nemôže nahradiť žiadna milosť**. A tiež preto, že duchovné prijímanie Eucharistie účinkuje iba **ex opere operantis**, čiže prijímateľ sa len natoľko duchovne spája s Kristom v Eucharistii a prijíma jeho dary, **nakoľko je ochotný zanechať svoje hriechy a zjednotiť svoju vôľu s jeho vôľou**. Skutočné, - sviatostné sväté prijímanie, naproti tomu účinkuje **ex opere operato**¹⁷, čiže človek sviatostne prijíma Krista **účasťou na sviatostnom úkone premenenia chleba a vína na telo a krv Krista a pristúpením k sv. prijímaniu**.

Kongregácia pre náuku viery v tomto svojom *Liste biskupom* uvádza **dôvody a aj niektoré okolnosti, v ktorých zvlášť odporúča praktizovať duchovné prijímanie. Píše:**

Veriacim, ktorí sú kvôli prenasledovaniu, alebo pre nedostatok kňazov na krátky čas, alebo aj na dlhšiu dobu zbavení možnosti slávenia Eucharistie, **nemôže chýbať milosť Spasiteľa**.

Ak vnútorne pohnutí túžbou po sviatosti a v modlitbe zjednotení s celou Cirkvou vzývajú Pána a pozdvihujú k nemu svoje srdcia, títo, pôsobením Ducha Svätého žijú

¹⁶(Porov. *STh III* 62, 6; 68, 2; 73, 3; 79, 1 ad 1; 80, 1, 2.)

¹⁷CHOVANEC, Sakramentológia I., s. 99.

v spoločenstve s Cirkvou, živým telom Kristovým a so samotným Pánom. - Preto zjednotení s Cirkvou, prostredníctvom túžby po sviatosti Eucharistie, akokoľvek sa zdajú byť navonok vzdialení, sú s ňou vnútorne a reálne v spoločenstve, následkom čoho skutočne prijímajú ovocie tejto sviatosti.¹⁸

Za riadnych okolností však Cirkev všetkým svojim veriacim vrelo odporúča, **aby pri každej sv. omši, prijímali Eucharistiu duchovne, skrze hlbokú túžbu – zjednotiť sa s Kristom v Eucharistii, ale aj sviatostným spôsobom, kvôli získaniu plnosti darov tejto sviatosti.**¹⁹

Dôrazne však upozorňuje, že „**kto chce prijať Ježiša Krista v eucharistickom prijímaní, musí byť v stave milosti.** Ak si je niekto vedomý, že spáchal smrteľný hriech, nesmie prijať Eucharistiu, ak prv nedostal rozhrešenie vo sviatosti pokánia“.²⁰

¹⁸Porov. KONGREGÁCIA PRE NÁUKU VIERY, *List biskupom Katolíckej cirkvi ohľadom niektorých otázok týkajúcich sa vysluhovateľa Eucharistie*, III/4, AAS 75 (1983), s. 1007; Porov. JÁN PAVOL II. *Novo Incipiente*, 10, 8 apr. 1979. In: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, II AAS, 71, (1979), s. 857-860; O účinkoch túžby po sviatosti pozri: *DH* 1524, 1604, 3869-3872; *LG* 14).

¹⁹(Porov. *DH* 1747)

²⁰(*KKC* 1415)

Duchovné prijímanie z pohľadu kapucína Dominika Jozefa Ungera OFM Cap.

V tejto súvislosti, vyšiel minulý rok u bratislavských kapucínov preklad útlej knižky od kapucína Dominika Jozefa Ungera s aktuálnym názvom „**Duchovné prijímanie**“. Autor v nej veľmi jednoduchým a praktickým spôsobom, najme cez zrozumiteľné príklady uvádza ako a kedy je možné praktizovať duchovné prijímanie, skrze túžbu po prijatí Krista v Eucharistii. Spomeniem len niekoľko prípadov, ktoré opisuje:

1. **Človek túži po prijatí skutočného eucharistického pokrmu, ktoré je ale tu a teraz nemožné.** Táto túžba môže byť vyjadrená napríklad takto: „**Kiež by som t'a Ježišu mohol prijať vo sv. prijímaní dnes, kiež by som t'a mohol prijať teraz!**“

- Ide o túžbu, ktorá je tak úprimná, že pokiaľ by tento človek nebol fyzicky alebo morálne obmedzený prijať Eucharistiu, **prijal by ju.** - Môže ísť napr. o človeka, **ktorý už v ten deň prijal skutočný eucharistický pokrm** a teraz už túto sviatosť nemôže prijímať až do ďalšieho dňa. Avšak duchovne ho môže prijímať viac krát denne.

2. Alebo môže ísť o **prípud matky, ktorá nemôže každý deň pristúpiť k prijímaniu, pretože sa musí starať o malé deti a tento nedostatok príležitostí môže naplniť duchovným prijímaním.**

3. **Podobne aj muži, ktorí odchádzajú do práce skoro ráno a vracajú sa domov neskoro večer, prípadne odchádzajú pracovať na dlhší čas, či do prostredia, kde nemajú možnosť ísť na sv. omšu,** majú takýmto spôsobom možnosť duchovne prijímať Krista, každý deň.

4. Aj **človeku, ktorý je kvôli chorobe alebo starobe neschopný zísť do kostola a tam pristúpiť ku skutočnému prijímaniu, môže tento zbožný úkon priniesť veľa útechy.**

5. **Sv. Hyacinta**, malá svedkyňa zjavení vo Fatime, ležala na smrteľnej posteli. Podľa vtedajších zvykov ešte nedovršila potrebný vek, aby mohla pristúpiť k prvému svätému prijímaniu. Veľmi však túžila po prijatí Ježiša, a tak prosila kňaza, aby jej urobil tú láskavosť. On súhlasil s tým, že jej sväté prijímanie prinesie ráno. Hyacinta však zomrela ešte v ten večer. – **Nie je možné tvrdiť, že Ježiš nebol potešený touto jej horlivou túžbou a v ten večer jej nedaroval bohaté ovocie tejto sviatosti.**

6. Človek si môže vzbudiť vrúcnu túžbu po prijatí Eucharistie aj **počas bezprostrednej prípravy na skutočné prijímanie, napríklad medzi premenením a sv. prijímaním počas slávenia svätej omše.** Takto vzbudený akt vrúcnej túžby prijať Ježiša, sa

potom čoskoro naplní a stane skutočnosťou. No už prežívanie tejto túžby prináša duši človeka hojné ovocie Eucharistie.

Základom duchovného prijímania Eucharistie je teda túžba po skutočnom prijatí Eucharistie, ktoré je aktuálne nemožné uskutočniť, preto duchovne prijímať ovocie Eucharistie je možné až do momentu jej skutočného – sviatostného prijatia. Takto vzbudená túžba je v každom zo spomínaných prípadov veľmi účinná a plodná.

Ako sa disponovať k prijatiu Eucharistie duchovným spôsobom?

Dominik Unger uvádza, že pre Duchovné Prijímanie nie je potrebná žiadna telesná dispozícia, keďže pred takouto túžbou sa nevyžaduje pôst či zdržanie sa akéhokoľvek jedla.

Dispozícia duše sa tu však vyžaduje rovnako ako pri skutočnej Eucharistii. Aby mohla duša túžiacia po Kristovi v Eucharistii a po jeho daroch, tieto dary aj v hojnosti prijať, musí byť v stave posväcujúcej milosti.²¹

Pokiaľ je človek v smrteľnom hriechu, prípadne v úplnom nepriateľstve s Ježišom a s jeho Cirkvou, vtedy je jeho túžba po Eucharistickom Kristovi a jeho daroch falošná a egoistická a stane sa skutočnou a vrúcnou až zanechaním hriechov a dokonalou ľútosťou. - **A práve v tom je veľký rozdiel** medzi skutočným – sviatostným prijímaním a duchovným prijímaním.

- Pre sviatostné prijatie Eucharistie je totiž potrebná sviatostná spoveď,
- ale pre účinné Duchovné Prijímanie postačuje samotný akt dokonalej ľúposti spojenej s predsavzatím čo najskôr pristúpiť k sviatosti zmierenia.²²

Problém pristupovania rozvedených a civilne znovu zosobášených veriacich k Eucharistii

Pri uvažovaní nad užitočnosťou duchovného sv. prijímania sa **zvlášť v posledných rokoch** stáva stále viac pálčivejším **problém odporúčania duchovného prijímania**

²¹Duša v stave smrteľného hriechu je duchovne mŕtva, čiže neschopná prijať akýkoľvek účinok Eucharistie. Je potrebné ju k prijatiu týchto účinkov disponovať a to minimálne dokonalou ľútosťou. Smrteľným hriechom strácame čnosť lásky, no nie nutne vieru a nádej. Porov. DH 1544; MARKOVIČ, B. Duchovné prijímanie vo vzťahu k rozvedeným a znovuzosobášeným. In: *Verbum, časopis pre kresťanskú kultúru*, XXVIII, č. 1., Verbum, Ružomberok 2017, s. 88.

²²Porov. DH 1676 – 1677.

veriacim, ktorí sú rozvedení a začali žiť v nových, civilných zväzkoch. Tu už totiž pri príprave k hodnému prijatiu sviatosti Eucharistie nemožno radiť len osobné vnútorné obrátenie sa k Bohu a spoluprácu s milosťou Ducha Svätého. Ak sa vnútorný stav ťažkého hriechu začne prejavovať a žiť aj navonok, verejne, spôsobuje to v spoločenstve veriacich verejné pohoršenie. Preto, ak chce niekto dosiahnuť jednotu s Kristom prítomným v Eucharistii, musí sa zrieknuť vnútorne i navonok života, ktorý narúša jednotu sviatosti manželstva, ktorá je symbolom jednoty Krista a jeho nevesty Cirkvi.

Výzvy apoštolskej exhortácie *Familiaris consortio*

K tejto problematike sa zaujímavo vyjadril svätý pápež **Ján Pavol II.**, vo svojej posynodálnej apoštolskej exhortácii *Familiaris consortio*(1981). V nej Píše:

„Je naozaj rozdiel medzi tými, čo sa usilovali zachrániť prvé manželstvo, a boli celkom nespravodlivo opustení, a tými, čo z vlastnej ťažkej viny rozvrátili kanonicky platné manželstvo.

Napokon sú aj takí, čo uzavreli nové životné spoločenstvo len z ohľadu na výchovu detí a niekedy sú vo svojom svedomí subjektívne presvedčení, že predchádzajúce manželstvo, je už nenapraviteľne rozvrátené a nebolo vlastne nikdy platné.

Spolu so Synodou preto vyzývam duchovných pastierov i celé spoločenstvo veriacich, **aby rozvedeným pomáhali a starostlivou láskou sa usilovali zbaviť ich pocitu, že sú odlúčení od Cirkvi, lebo aj oni, ako pokrstení, môžu a vlastne sa majú zúčastňovať na jej živote. Treba ich povzbudzovať, aby počúvali Božie slovo, zúčastňovali sa na obete svätej omše, vytrvalo sa modlili, adorovali Krista v Eucharistii, konali skutky lásky a napomáhali podujatiam miestneho spoločenstva, aby vychovávali svoje deti v kresťanskej viere, pestovali ducha kajúcnosti a konali skutky pokánia, a tak si deň čo deň vyprosovali Božiu milosť.**

Cirkev sa má za nich modliť, posilňovať ich, ukázať im, že je milosrdnou matkou, a tak ich udržiavať vo viere a v nádeji. V podobnom duchu sa k tejto problematike vyjadruje aj emeritný Pápež Benedikt XVI v exhortácii *Sacramentum caritatis* i súčasný pápež František vo svojej posynodálnej apoštolskej exhortácii *Amoris Letitia*²³, kde vyzýva zvlášť kňazov k tomu, aby viedli s týmito veriacimi rozhovory na internom fóre, rozpoznávali vážnosť ich situácií a pomáhali im k formácii správneho úsudku o tom, čo

²³(Porov. AL 292-301)

prekáža ich plnej účasti na živote Cirkvi – a o krokoch, ktoré túto účasť môžu pomôcť rozvinúť.²⁴

Pritom však Cirkev zotrúva vo svojej doterajšej praxi, založenej na Svätom písme, že nepripúšťa k eucharistickému prijímaniu tých veriacich, **ktorí sa po rozvoze znova zosobášili**. Sami totiž bránia tomu, aby mohli Krista sviatostne prijímať v Eucharistii, **naoľko ich stav a životné okolnosti sú v objektívnom rozpore s tým zväzkom lásky medzi Kristom a Cirkvou**, ktorý sa práve v Eucharistii najviac naznačuje a uskutočňuje.²⁵

Týmto počínaním Cirkev **vyznáva svoju vernosť Kristovi** a jeho pravde **a zároveň pevne verí**, že všetci tí, čo sa vzdialili od Pánovho príkazu a v takom stave zotrúvajú, **môžu dostať od Boha milosť obrátenia a spásy, ak vytrvávajú v modlitbe, pokání a láske**.

Čo do konkrétneho riešenia situácie rozvedených veriacich, ktorí žijú v nových – civilných zväzkoch, - **Cirkev im ponúka zatiaľ len**

jedno riešenie, ktoré však vôbec nie je ľahké a nedáva ani záruku bezpečnej výchovy detí v podobnom zväzku²⁶:

Ak sa totiž znovu zosobášený pár z vážnej príčiny nemôže rozísť, napríklad pre spoločnú výchovu detí, potom sa musia zaviazať, že budú žiť v úplnej zdržanlivosti, ako brat a sestra, aby viac neboli v rozpore s nerozlučnosťou stále existujúceho sviatostného manželstva. **To znamená, že sa musia zrieknuť aktov, ktoré sú vlastne jedine platnému manželskému zväzku**.²⁷

Zdá sa, že odporúčania duchovného prijímania rozvedeným a znovu zosobášeným veriacim, zo strany Sv. pápeža **Jána Pavla II.** a **Benedikta XVI.** smerujú práve k týmto párom, ktoré sa kvôli viere rozhodli splniť tieto neľahké podmienky.²⁸

Okrem toho, Sv. Písmo nás učí, že **nie každý, kto sa stretol s Kristom, odchádzal od neho aj naplnený jeho milosťou, ale iba tí, ktorí sa rozhodli začať meniť svoj dovtedajší spôsob života podľa jeho slov. Samotné stretnutie s Kristom nemožno hneď stotožňovať s prijatím jeho milostí, nie je to totiž to isté**.

²⁴(Porov. AL 300)

²⁵(FC 84)

²⁶Porov. AL 298; Porov. AL pozn. 329: Ján Pavol II., apoštolská exhortácia Familiarisconsortio (22. novembra 1981), 84: AAS 74 (1982), 186. V týchto situáciách mnohí, ktorí spoznali a prijali možnosť ponúknutú Cirkvou, teda možnosť žiť spolu „ako brat a sestra“, **zdôrazňujú, že ak chýbajú niektoré vyjadrenia intimity, „nezriedka sa môže vystaviť nebezpečenstvu manželská vernosť a dobro detí by mohlo utrpieť ujmu“** (Druhý vatikánsky koncil, pastoraľna konštitúcia Gaudium et spes, 51).

²⁷(Porov. FC 84)

²⁸MARKOVIČ, B. *Duchovné prijímanie – kto môže prijímať?* [online]. [cit. 29.1. 2018]. Dostupné na internete: <http://www.katolickenoviny.sk/22-2015-duchovne-prijimanie-kto-moze-prijimat/>

Prijat' milosť od Krista, iste nie je možné bez stretnutia sa s Kristom, lenže kým niekto od Krista prijíma plnosť jeho milostí, nakol'ko sa rozhodol formovať svoj život podľa Ježišových slov, iný si zo stretnutia s Kristom odnáša len skúsenosť z tohto stretnutia. Tá mu však môže byť veľmi užitočná na ceste ku skutočnému obráteniu (Spomeňme si len na **stretnutie Ježiša s bohatým mladíkom**, porov. *Mt* 19, 16-22; alebo **samaritánkou pri studni**, porov. *Jn* 4, 7-30, ktorá si z tohto stretnutia odnáša pravú vieru, a radosť, ale o obrátení tu ešte v pravom zmysle nemožno hovoriť, podobne môžeme hľadiť aj na nočný rozhovor Ježiša s Nikodémom, porov. *Jn* 3, 1-12 ...).

Stretnutie sa s Kristom, hoci aj to vnútorné, teda ešte nemusí byť totožné s prijatím jeho spásy. - Sv. Písmo nám podáva svedectvo aj o ľuďoch, akými boli židovskí veľkňazi, Herodes, či farizeji, ktorí tiež veľmi túžili stretnúť sa s Kristom, no nie preto, aby zmenili svoje zmýšľanie a spôsob svojho života, ale len kvôli uspokojeniu svojho nespokojného vnútra, ktoré sa bez zrieknutia sa hriechu, uspokojiť nedá. Aj preto si, namiesto milosti a spokojnosti, odnášali zo stretnutia s Ježišom len nenávisť voči nemu a voči jeho učeníkom.